

# ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΛΕΞ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Η συνδρομή είναι προπληρωτέα υποχρεωτική:  
ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ: ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ:  
Ετήσια Σελ. 12 Ετήσια Σελ. 15  
Εξαμηνιαία Σελ. 6 Εξαμηνιαία Σελ. 8  
Τιμή έκαστου φύλλου γράσια 3.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΔΟΣ.—Αγορά Κύκκου Αριθ. 26.

ΕΤΟΣ Α' (ΙΑ') ΑΡΙΘ. 32 (667)

ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΙ (Κύπρου),

τῇ 26ῃ Νοεμβρίου 1919.

## Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ ΑΝΑΓΚΗ ΕΘΝΙΚΗ

Επιβαλλομένη επαγρύπνησις.—Όχι μοιρολατρεία  
καὶ οἰωνοσκοπία.

Δὲν ξενίζει ἡμᾶς τῶν ἐν Κύ-  
πρῳ διαφύων μελανωτῶν ἡ ἀνευ-  
λαβὴς καὶ ὑβριστικὴ γλώσσα κατὰ  
τοῦ ὑπερόχου στρατηλάτου καὶ  
Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ ἡ ἀ-  
ναίδης συκοφαντία τοῦτων κατὰ  
πολιτικῶν ἀνδρῶν ἀπερωσάντων  
ἐαυτοὺς εἰς τὴν ὑπερηβολὴν τῆς  
πατριδῶς ἢ ὑπερόχου στρατιω-  
τικῶν οὐκ ἐπὶ δόξῃσιν τὰ Ἑλληνικά  
δύλα καὶ ἀνεπείσθησαν ὅρατα τρέ-  
παια ὁδηγήσαντες ἀπὸ νίκης εἰς  
νίκην τὸν ἡρωϊκὸν Ἑλληνικὸν  
στρατὸν. Εἶναι ταῦτα ἀπὸ τῆς  
ἀλλοθεν ἐπὶ ὤφελον καὶ ἀρδῶν  
εἰς τὸ ἔθνος τῶν κριομένων ἡμε-  
ρῶν τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ Ἑλ-  
λάς καὶ μετ' αὐτῆς ὁ Ἑλληνισμὸς  
ὅλος.

Δὲν ἡννόησαν οὗτοι δι' ἡ βία  
καὶ ἡ συκοφαντία δὲν ἀποτελοῦσι  
δύναμιν ἀσφαλῆ καὶ διαρκή καὶ  
δι' αὐτὰς οὐκ ἐπὶ ἐξάτῃ ἀ-  
δυναμία πρὸς τῆς ἀναλαμπόσης  
βαθμῆδιν ἀληθείας, ἥτις κατα-  
στέλλεται καὶ σκοτίζεται ὡς ὁ  
ἥλιος ὑπὸ τῆς σκιάς τῆς σελήνης.  
Ἰνα μετὰ τοῦτο ἀναφανῇ λαμπρό-  
τερος καὶ ἐντονώτερος.

Τοῦτο ἂν δὲν ἐννοοῦσι τὸ αλ-  
σθάνονται, καὶ διὰ τοῦτο ταρδο-  
σονται καὶ παραφέρονται ἐκτερο-  
μένοι εἰς ὕβρεις καὶ παντοίας  
χυδαϊότητας πρὸς τὰς ὁποίας οἱ  
ὀδριζόμενοι καὶ συκοφαντούμενοι  
αἰσθάνονται ἐξάτῃ περιφρο-  
νῶν καὶ τὴν ἀκαίρην φιλοπατί-  
αν τοῦ ἔθνους ὅλου.

Τὸ ἔθνος δικαίως ἀνησυχεῖ μὴ  
ἀνεχόμενον ἐπὶ πλέον νὰ βανκα-  
λάται ὑπὸ κενῶν καὶ ἀνεκτελέστων  
ἐπαγγελσιῶν καὶ ἀξιοῖ νὰ διεκδι-  
κῇ τὰ μεγάλα καὶ ἀπαράγραπτα  
δικαίωτά του ζητοῦν ἐξέθνασιν παρὰ  
τὸν ἀναλαβόντων αὐθαριτικῶς τὴν  
διαχείρισιν τῶν ἐθνικῶν ὑποθέ-  
σεων. Ἀπὸ τοῦ βάθους 30 περὶ-  
που αἰώνων ὁ Ἑκτωρ ἀναφωνεῖ  
κατὰ τὰς κριοσίμους συγμῆς τοῦ  
ἀγῶνος, «Εἰς οἰωνὸς ἄρι-  
στος, ἡμύνεσθαι, περὶ πα-  
τρίδος, καὶ σήμερον ἐν τῇ Ἑλ-  
λάδι τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος κινδύ-  
νεύομεν νὰ ἴδωμεν ἀναδιδόντα τὰ  
ποικίλα ματιὰ καὶ ἐπαναγομένην  
τὴν οἰωνοσκοπίαν εἰς τὰς μεγίστας  
ὑποθέσεις τοῦ ἔθνους» ἐν ᾧ  
χρόνῳ αὐτὰ φαινόμενα διατρέχου-  
σαι τὸν μέγιστον κίνδυνον.

Ἐν τῷ χρόνῳ ὁ ὑπουργὸς τῶν  
ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος δημοσίᾳ  
διακηρύττει τὸν κίνδυνον τῶν ἐθνι-  
κῶν ὑποθέσεων καὶ ἡ ἀντίληψις  
τοῦ αὐτοῦ ἐπιβεβαιώσεται ἐν ὁρᾷ,  
δου τοῦ Ἑλληνικὰ δίκαια ἐθεω-  
ροῦντο ἀσφαλέστατα καὶ ἀκαταμά-  
χητα, ὁ προϊστάμενός του κ. Βε-  
νιζέλος ὡς μόνον ἐπιχειρήματα καὶ  
παραγορεύαν προβάλλει τὴν αἰσι-

δοξίαν του, καὶ οἱ περὶ αὐ-  
τὸν κορυβαντιῶσι πρὸς ἐπισκοπί-  
αν καὶ συγκάλυψιν τῆς ζοφερᾶς  
πραγματικότητος.

Κατὰ τὸν μέγιστον ἐθνικὸν  
κίνδυνον πρέπει νὰ γένηται κατὰ-  
δῆλον δι' ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν  
ἐξέστησε τὴν τύχην αὐτῆς ἀπὸ  
ἐνὸς ἀνδρὸς ἐγκατασταθέντος εἰς  
τὴν ἀνωτάτην ἐν Ἑλλάδι ἀρχὴν  
ὅσο ἰσὺς γνωστὰς περιστάσεις καὶ  
ἀξιοῖ ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ τύχῃ  
πλήρους δικαιοσύνης παρὰ τοῦ  
συνεδρίου τῆς εἰρήνης.

Πρὸς τὰς κριοσίμους ὥρας τοῦ  
πολέμου καὶ πρὸς τὰς ἡμέρας τῆς  
εἰρήνης ἀπέδλεπεν ὁ μεγαλόνομος  
Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος λέγων πρὸς  
τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς γερμανικῆς  
ἐφημερίδος «*Logal Anzeiger*»  
κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1915.

«Δὲν θέλω τὸν πόλε-  
μον, θέλω νὰ ἐνισχύσω  
τὸν στρατὸν μου. Ἐλπίζω  
ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ  
πολέμου τούτου θὰ εἶναι  
ἰσχυρὸς, ἀκμαεὺς καὶ  
πλήρης. Διὰ τὴν χώραν  
τούτου εἶναι σπουδαίότα-  
τον, οὕτω κατὰ τὴν σύ-  
αψιν τῆς εἰρήνης ὁ στρα-  
τός μᾶς θὰ εἶναι παρὰ  
τῶν ἐπικρατούσων σπου-  
δαίοντος ἢ ἂν ἐξην-  
τλεῖτο κατὰ τὴν διάρ-  
κειαν τοῦ μακροῦ ἐυρω-  
παϊκοῦ πολέμου.....»

Δὲν παρελάνθη ὁ Κωνσταντι-  
νὸς ὑπὸ διαισθητικῶν οὐκ ἐ-  
βανκαλάτο ἐπὶ ἀβασίοντος αἰσι-  
δοξίας ἀλλ' ἐβασίλει ἐπὶ αὐστη-  
ροῦ λογισμοῦ καὶ βαθείας γνώ-  
σεως τῶν πολεμικῶν πραγμάτων  
καὶ τῶν πολιτικῶν περιπετειῶν.  
Ἄν ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἑλλάδα

δύο ἐπιεργασίαι εἰς ἄλλας χώρας  
ἐξίσου ἀναγκαῖας εἰς τὸν πόλεμον  
τῶν Συμμάχων, νὰ διαδόσῃ τὰ  
καθ' ἑαυτὴν κατὰ τὰς βαθείας  
σκέψεις τοῦ Βασιλέως Κωνσταντι-  
νου, θὰ ἦτο ἀληθὲς αὐτῇ σήμε-  
ρον μέγας παράγων κατὰ τὰς δι-  
απραγματείας τὰς συνθηκῶν με-  
τὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Τουρ-  
κίας καὶ χωρὶς νὰ ἀναμένῃ τὸν  
ἔλεον τῶν ἰσχυρῶν θὰ ἦτο ἡδὴ  
αὐτῇ ἱκανῶς ἰσχυρὰ ἵνα διεκδικῇ  
δι' αὐτῆς τὰ ἀπαράγραπτα δι-  
κάα τῆς.

Ἡ ἀνάτος αἰσιοδοξία  
ἤγαγε τὸν κ. Βενιζέλον νὰ πι-  
στεύσῃ δι' αὐτὸς θὰ διεπραγμα-  
τεῦτο τὴν συνθήκην τῆς εἰρήνης  
μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἐν ἑσσο-  
λονικῇ καὶ ἑκκλητικῇ ὁ Ἑλληνι-  
κὸς καὶ ὁ ἄλλος κόσμος εἶδε τὴν  
ἐπιχειρηματικὴν συνθήκην τῶν Συμ-  
μάχων μετὰ τῆς Βουλγαρίας, πα-  
ραγνωστὰ δὲ τὰ δίκαια αὐτῆς

ἐπὶ τῆς Στρατιᾶς καὶ κολο-  
βοῦμενα ἀνηλώσῃ τὰ ἐν ὁρᾷ.

Ὑπὸ τῶν διαισθητικῶν  
καὶ τῶν πολιτικῶν προλήψεων  
τοῦ παραγόμενος δ. κ. Βενιζέλος  
ἐξέστησε τὸν Κῦρον. Ἡμεῖς ἀπὸ  
τῆς μοιραίας καὶ φρικτῆς πορείας  
ἣν ὤφειλε τοῦτο ν' ἀκολουθήσῃ,  
καὶ μετὰ περιπλάνησιν ὁλοκλήρου  
ἐτους, καθ' ἣν πολλὰς μετ' ἐκ-  
πληκτικῆς ἀφελείας διεδεδάωμεν  
τὴν Κῦρον. Ἀποστολὴν περὶ τῆς  
τελικῆς λύσεως τὸν, παραμένει  
τοῦτο ὡς εἶχε καὶ πρὸ τοῦ μεγά-  
λου πολέμου, διὰ καὶ πάλιν δι-  
βεβαίωσε πάντα Κύριον περὶ τῆς  
προσεχούσης ἐνώσεως τῆς Κύπρου  
μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὅπως τότε  
καὶ πάντοτε, οὕτω καὶ τώρα μετὰ  
τοσαύτην πείραν ἐξακολουθεῖ δ. κ.  
Βενιζέλος προβάλλων τὴν αἰσιοδο-  
ξίαν του ὡς τὸ ἀσφαλέστατον ἐ-  
χέγγιον τῆς αἰσας λύσεως τοῦ το  
Κυπριακοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνι-  
κῶν ζητημάτων.

Καὶ ὑπὸ τὰς ἀρίστους συνθήκας  
ἡ ἐθνικὴ ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν  
ἐθνικῶν ὑποθέσεων εἶναι ἀπολύτως  
ἐπιβεβλημένη, πολλῶ δὲ μᾶλλον  
διὰ τὰς ἐθνικὰς ὑποθέσεις χει-  
ρίζονται ἀνδρες οἱ ἐπανειλημμέ-  
τως σφαλλόμενοι καὶ παραπαλόν-  
τες.

Ἀναλογιζόμενοι πόσον ἐξαιρε-  
τικῶς εὐμενὴς ἐγένετο ἡ Θεία  
Πρόνοια πρὸς εὐδόκωσιν ὅλων τῶν  
Ἑλληνικῶν ὑποθέσεων ἐκκλησι-  
αρχῶν δι' αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν ἀπροσδ-  
κητον ταύτην μοναδικὴν εὐκαιρίαν  
δυσχεραίνονται καὶ κινδυνεύουσι  
ὅσο ἀδέξιοι καὶ σφαλλόμενοι δια-  
χειρίσεως.

Ὁ μέγας πόλεμος ἔσχε τὰ μᾶλ-  
λον ἀποβλέπεται καὶ ἀπροσδ-  
κητικὰ ἀποτελέσματα, καὶ ταῦτα πάντα  
ἐννοικώματα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν  
ὑπόθεσιν. Ὁ ρωσικὸς κολοσὸς

ἡγείρετο ἀπειληκώτατος κατὰ  
πάσης βλέψεως Ἑλληνικῆς ἐπὶ  
τὴν Ἀνατολήν, ἡτεῖλε δὲ αὐτὴν  
τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν  
Ἀνατολῇ, καὶ ὁ κολοσὸς οὗτος  
κατέρρευσεν ὑπὸ τὰ γερμανικὰ  
πλήγματα καὶ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν  
ἰδίων αὐτοῦ ἡμαρτιῶν. Ἡ Ἀθ-  
σινία ἦτο ὁ ἀκοίμητος ἐχθρὸς τοῦ  
Ἑλληνισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπολέ-  
μησε πάντοτε δι' ὅλων τῶν δι-  
πλωματικῶν αὐτῆς μέσων καὶ  
κατὰ τὴν μεγάλην ἐπανόστασιν  
καὶ κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις  
τῆς εἰρήνης καὶ πάντοτε πάλοι  
καὶ ἄρει.

Καὶ ἡ ἡμαρτωλὴ Ἀφροσύνη  
δυναστεία καὶ ἡ μοχθηρὰ τοῦ  
Μετιστασίου δυναστείας Ἀυτοκρατο-  
ρία ἐξηφανίσθησαν καὶ κατέρρευ-  
σαν καὶ αὐτὰ ἐξ ἰδίων ἡμαρτι-  
ῶν. Ἡ Βουλγαρία, ἀξιοῦσα τὴν  
ἡγεμονίαν τῆς Βαλκανικῆς καὶ  
διεκδικούσα τὴν Κ)πολιν εὐρέθῃ  
εἰς τὰς τάξεις τῶν ἡττημένων καὶ  
ἡ Τουρκία διὰ τῆς μαρίας καὶ  
τῆς παραφροσύνης τῶν Νεοτῶν  
κατήντησεν εἰς διαμελισμόν.

Τὶ πλεονέκον ἐδεῖ, νὰ προσδο-  
κῶμεν ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν  
ὑποθέσεων παρὰ τῆς συγκυρίας

## Η ΠΡΟΟΡΑΤΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

[Κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1916 ὁ παρισινὸς «Χρόνος» ἐδημοσίευσεν ἀ-  
ποσπάσματα δηλώσεων τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου πρὸς τὸν  
ἐν Ἀθήναις ἀντιπρόσωπον τῆς γερμανικῆς ἐφημερίδος  
«*Logal Anzeiger*» τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ἐν καιρῷ  
καὶ ἀναδημοσίευσεν ἡδὴ ἵνα δείξωμεν τὴν διορατικότητά καὶ  
προορατικότητα τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ καὶ πολιτικοῦ βασι-  
λέως, ἀληθοῦς δὲ πατρὸς καὶ γνησοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνι-  
κῆς φυλῆς].

«Ἐλέγθη δὲ φοβούμεθα τοὺς Βουλγάρους, εἶπεν ὁ Βασι-  
λεὺς Κωνσταντῖνος. Τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Ἄν ἡπελοῦν τὰ  
συμφέροντά μας δὲν θὰ ἐδιδόταμεν ν' ἀμυνθώμεν, ἀλλὰ μὴ  
φαινοῖται ἐπὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ὑφίσταται ἡ περίπτωση. Δὲν  
γνωρίζω ἂν τὰ Βαλκανικά ζητήματα θὰ διακανονισθῶσι διὰ τοῦ  
παρόντος πολέμου. Οὐδεὶς δύναται νὰ προῖδῃ, ἂν δὲν θὰ ἐπέλθῃ  
νέος αἱματηρὸς πόλεμος πρὶν ἢ ἐξευρεθῇ μία λύσις εἰς τὸ περι-  
πλοκὸν ζήτημα τῶν ἐθνικότητων.

Οὐδεὶς πλέον ἐμοῦ δὲν ἐλπίζει, ὅτι θὰ εἶναι δυνατόν ν' ἀ-  
ποσπασθῇ ὁ πόλεμος οὗτος, ἀλλ' ὡς ἤδη ἔχω εἶπει, ἡ συμμετο-  
χή μας εἰς τὸν παρόντα πόλεμον δὲν θὰ ἦτο ἐπέμβασις εἰς τὴν  
παγκόσμιον σύρραξιν. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν συμφέροντα παρὰ  
μόνον εἰς τὰ Βαλκάνια. Φυσικῶς ἡ στρατιωτικὴ κατάστασις ἐν  
τοῖς Βαλκανίοις συντελεῖ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς πολιτικῆς. Δὲν  
ἀφίεται νὰ ὁμοιωθῇ οὕτω ὑπὸ τῶν συμπαθειῶν, οὕτω ὑπὸ τῶν ἀν-  
τιπαθειῶν, οὕτω παρ' οἰωνδῆποτε αἰσθημάτων.

Ἐχω τὸ καθήκον νὰ ἐπιδιώξω τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλλη-  
νικοῦ λαοῦ δι' ὅλων τῶν δυνάμεόν μου.

Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Αὐστρία ἐξακολουθοῦσι μέχρι τοῦδε νὰ  
τηροῦσι πρὸς τὴν Ἑλλάδα στάσιν εὐφρεσῇ καὶ φιλικήν. Δὲν ὁ-  
πάρχουσι λοιπὸν λόγοι αἰσθημάτων κατὰ τῶν δύο τούτων δυνά-  
μεων. Ὅποσοδήποτε οἱ λόγοι αἰσθημάτων ἔχουσι δευτερεύον μέ-  
ρος ἐν τῇ πολιτικῇ.

Δὲν θέλω τὸν πόλεμον. Θέλω νὰ ἐνισχύσω τὸν στρα-  
τὸν μου. Ἐλπίζω ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου  
τούτου θὰ εἶναι ἰσχυρὸς, ἀκμαεὺς καὶ πλήρης. Διὰ  
τὴν χώραν τούτου εἶναι σπουδαίότατον. Οὕτω, κατὰ  
τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης ὁ στρατός μας θὰ εἶναι  
ἐπικρατοῦς σπουδαίοντος ἢ ἂν ἐξηντλεῖτο κατὰ  
τὴν διάρκειαν τοῦ μακροῦ ἑυρωπαϊκοῦ πολέμου.  
Οὕτως τὰ πρῶτα ὅμματα εἶναι φυσικὰ τὰ μικρὰ  
ἑρᾶται τὰ στεροῦμενα μέσων.

Ἡ οὐδετερότητάς μας εἶναι οὕτε συνέπεια οὕτε  
σύμπτωμα ἀδυναμίας ἀλλὰ καρπὸς τῆς εὐσυνειδή-  
του θελήσεως ὅπως ἐπιφυλάξωμεν τὰς δυνάμεις  
μας πρὸς μέλλον τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι σφοδρόν.

Ἐπομένως θὰ ἐπιμένω εἰς τὴν πολιτικὴν μου  
ἡτις εἶναι ὅπως διαφυλαχθῶσιν αἱ ἐλευθερίαι καὶ τὰ  
συμφέροντα τοῦ λαοῦ μου ἵνα αὐτὰ ἀμυνθῶσιν. Ἐ-  
χω πρὸς τοῦτο ὁλοκλήρως τὴν υποστήριξιν τοῦ  
λαοῦ μου, καὶ οὕτω αἱ φιλοφρονήσεις οὕτε αἱ πιέ-  
σεις τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅθενδήποτε καὶ ἂν προέρχων-  
ται αὐταί, θὰ με ἀναγκάσωσι νὰ ἀλλὰξω ἰδέας».

× × ×

Ἐσταθμημένοι καὶ βαρεῖς ὡς ὁ χροστὸς λόγος στρατιώτου δαφνοστε-  
φούς καὶ βασιλέως εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὰ ἰεῶνα τοῦ λαοῦ τοῦ ὀλοφύ-  
χως ἀφωσιωμένου. Οὕτε διαισθητικῶς οὕτε αἰσιοδοξία καὶ ἄλλα γραφὴ πα-  
ραληρήματα ἐπικρατοῦσιν τὴν μεγάλην δάνειαν καὶ τὴν διορατικὴν προ-  
ορατικότητα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ὅστις ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ  
ἐνδύου θρόνου τοῦ ὡς ἀπὸ παρατηρητηρίου ἀγρυπνῶν καὶ ἀκοίμητος φρου-  
ρὸς κατοπεύει τὴν πορείαν τῶν πολεμικῶν γεγονότων καὶ τῶν πολιτικῶν  
συνδυασμῶν καὶ προνοεῖ μετὰ νηφαλιότητος καὶ διαυγείας παρασκευάζει-  
νος διὰ τὴν κρίσιμον ὥραν.

Σήμερον δὲ ὁ μακρὸς καὶ δεινὸς πόλεμος ἐπερατώθη καὶ ἡ ἐξέλιξις  
τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων ἐγγίζει εἰς τὸ τέλος, οἱ λόγοι οὗτοι  
τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου προσκτάνται ἑλπὴν τὴν μεγάλην σημασίαν αὐ-  
τῶν καὶ ἐπισπῶνται τὴν θαυμαστὴν τῶν μελετώντων ἐμβριθεῖα καὶ βαθείας  
καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, τῆς ὁποίας ἐγένετο πατὴρ  
καὶ ἀρχηγὸς ἀφωσιωμένος καὶ στοργικώτατος.

ὡς καὶ τῆς εὐμενείας τῆς Θεοῦ ἀπόλεια ἐθνικὴ νὰ εἶναι ἐγκλημα  
Προνοίας πρὸς τὴν φυλὴν ἡμῶν, πᾶσα δὲ ἐπιτυχία νὰ θεωρῇται  
ἀναγκαῖα τῶν ἐθνικῶν περιστά-  
σεων συνέπεια καὶ ἀκολουθία.

Δικαίως ἄρα ὁ Ἑλληνισμὸς δι-  
σχεραίνει καὶ ἀγωνιῶν ἀναμένει  
ἐγκαρτερῶν καὶ μὴ ἐγείρων δι-  
τὴν πυγμὴν ἵνα συντρίβῃ τοὺς  
δυσχεραίνοντας ἀδικαιολογητοὺς τὴν  
εὐδόκωσιν τῶν παντοίων ἐθνικῶν  
πραγμάτων ἢ δύναμις καὶ τῶν  
περιστάσεων ἢ εὐνοία, ὥστε πᾶσα

τὴν αἰσθησὶν τοῦ καλοῦ καὶ  
τὴν διάγνωσιν αὐτοῦ εἶχε διατηρή-  
σει ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος μέχρι τῶν  
πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ  
ὡς ἐμφαίνουσιν αἱ περιγραφαὶ τοῦ  
Λουκιανοῦ, τοῦ Πλουτάρχου καὶ αἱ  
εἰκόνες τοῦ Φιλοστράτου, προϊόντες  
ὅμως τοῦ χρόνου ἢ ἀποστροφή τοῦ  
χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὰ καλ-  
λιτεχνικά ἔργα τοῦ εἰδωλοκρατικοῦ  
τοιοῦτο ἐπισκοπῶντες βαθμῆδιν καὶ  
ἐξήλειψεν ἐν τέλει πᾶσαν φιλοκα-  
λίαν καὶ ἐπικολούθησεν ἀφόρητος  
ἀπειροκαλία κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς  
χρόνους καὶ τὸν μεσάωνα.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 14ου αἰῶνος  
φύσεις προνομιόχου ἐν τῇ Δύσει καὶ  
ἐν Ἰταλίᾳ μάλιστα ἡσθάνθησαν ἐν  
ἐαυτοῖς τὴν ἱερὰν πνοὴν τοῦ καλοῦ  
ἀπὸ τῆς ἀπροκαταλήπτου θέας  
τῶν συγκεντρωμένων ἐν Ρώμῃ καὶ  
ἀλλὰχοῦ ἀρχαίων ἔργων καὶ ἀπὸ  
τῶν κατεσπαρμένων ἀνὰ τὴν Ἰτα-  
λίαν Ἑλληνικῶν καὶ Ἑλληνιστικῶν  
μνημείων.

Ἡ ἐμπνευσις τοῦ καλοῦ ἀπὸ ἀρ-  
χαίων λειψάνων καὶ μνημείων ἐν-  
ισχύθη μάλιστα ὑπὸ φιλοκρίτων  
Παπῶν καὶ Ἡγεμόνων ἐν Ἰταλίᾳ,  
πολλὰς ἔκδοσις ἐνδραστηριοτήτων καὶ βοη-  
θοῦντων τοῦ ἐμπνευσμένου καὶ ὁλο-  
κλήρως τοῦ αἰῶνος ἐκείνου καὶ οὕτω  
προήλθεν ἡ ὥρα περὶ τῆς Ἀνα-  
γεννήσεως τῶν Τεχνῶν καὶ ἐπικολού-  
θησεν εἰς αὐτὴν ἀμέσως ἡ Ἀναγέννη-  
σις τῶν γραμμάτων διὰ τῆς αὐτοῦ  
σοφῶν Ἑλλήνων ἀπὸ Βυζαντίου πρὸ  
τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως  
καὶ μετ' αὐτὴν Ἰταλῶν. Ἀπὸ τῆς Ἰταλίας  
ἡ Ἀναγέννησις διεδόθη εἰς τὴν Γαλ-  
λίαν, καὶ τὰς ἄλλας χώρας τῆς  
δυτικῆς καὶ κεντρικῆς Εὐρώπης, ἐν  
ᾧ σκόρος ψηλαφητὸν ἐκάλυπτε τὴν  
πρώτην καὶ μεγίστην ἐστίν τοῦ  
καλοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, τὸν  
Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ τὰς Ἑλλη-  
νικὰς χώρας ὑπὸ τὸ αἰσθητικὸν κρά-  
τος τῶν Τούρκων, οἱ οὗτοι ἐπὶ ἀνα-  
τοῦ ἐφῆλξεν ἡ βαρεῖα σκιά τοῦ θρόνου καὶ  
τοῦ θανάτου. Ἡ πολιτικὴ καὶ θρη-  
σκευτικὴ ἐλευθερία ἐν τῇ ἑσπερίᾳ  
Εὐρώπῃ καὶ ἡ γενναϊότητα τῶν  
Βασιλέων καὶ Ἡγεμόνων ἠνέφραν  
εὐρὸς καὶ ἀπρόσκοπτον στάδιον εἰς  
τὴν τέχνην τοῦ καλοῦ ὅλῃ, καὶ  
ἐξελίχθη καὶ ἀνεπτύχθη αὕτη ἐ-  
λευθέρως καὶ γοργῶς, ποικιλλοῦσα  
ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῆς κατὰ τρόπον  
ἀπείρου. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ  
γραφικὴ ἔσχον τὴν μεγίστην ἐπιδο-  
σιν, παρέπεσε δὲ ἡ πλαστικὴ, λό-  
γοι ὅμως φυλετικοὶ καὶ κλημτικοὶ  
δὲν ἐπέτρεψαν τὴν παρ' Ἑλλη-  
σιν ἔκτακτον θεαματικὴν καὶ ἐκφανσιν  
τοῦ καλοῦ, οὐδ' ἡδυνήθησαν οἱ  
Εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ νὰ αἰσθάνθωσι  
τόσον βαθύως καὶ σαφῶς ὡς ὁ ἀρ-  
χαῖος ἑλληνικὸς λαός.

Ἀπὸ τῶν δημοσίων κτιρίων ἡ ἀρ-  
χιτεκτονικὴ ἰδιορρυθμία μεταφέρεται  
εἰς τὰ ἰδιωτικά τοιαῦτα ἀρχόντων  
καὶ ἀρχομένων καὶ ὁ ἐσωτερικὸς τού-  
των διάκοσμος ἐν τοιχογραφίαις καὶ  
περὶ τὴν ἐπιπλοῦσιν ἀποπνεύσει τὴν  
γνησίαν τοῦ καλοῦ χάριν καὶ τὴν  
κομφίαν, δὲν συμβαίνει ὅμως τοῦτο  
καὶ εἰς τὴν περίβολον τῶν γυναικῶν  
καὶ τῶν ἀνδρῶν, ὡς τοῦτο συνέβαινε  
παρὰ τῷ ἀρχαίῳ κλασσικῷ κόσμῳ.

Ἡ τε ἀνδρική καὶ ἡ γυναικεία  
περίβολὸς ποικιλλεται παραιοῦσας  
τοὺς μᾶλλον ἰδιορρυθμοὺς καὶ παρα-  
δόξους σχηματισμούς, οὐδεὶς ὅμως  
τούτων προσεγγίζει καὶ τὰς στοιχει-  
ώδεις γραμμὰς τοῦ καλοῦ, παρι-  
στάουσιν οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι  
τῆς Ἀναγεννήσεως, οὐ μόνον εἰς εἰ-  
κόνας ἰερωδῶν καὶ φανταστικῶν προ-









100